

Podmínky užívání Národního repozitáře

Národní technická knihovna
Verze 1.0
2026

1 Obecné informace

Národní repozitář (dále jen “NR”) provozuje Národní technická knihovna (dále jen “NTK” nebo “Provozovatel”). NR je určen zejména pro výzkumné instituce, které nemají možnost provozovat vlastní repozitář. NR mohou využívat také další instituce, které vytvářejí a spravují obsah, který do NR patří (vymezení možného obsahu do NR je popsáno níže). NR je dostupný online na www.narodni-repozitar.cz.

NR nabízí služby trvalého uložení Metadatových záznamů a Děel, jejich zveřejnění a zajištění dlouhodobé archivace. Repožitář je určen pro odborné dokumenty zejména textového charakteru, zejména z oblasti výzkumu a vzdělávání, ale také kultury, státní správy a neziskového sektoru. NR není určen pro ukládání výzkumných dat, pracovních verzí dokumentů ani dokumentů obsahujících zvláštní kategorie osobních údajů, citlivých údajů, obchodní tajemství nebo jiné důvěrné informace vyžadující zvýšený režim zabezpečení, není-li s Provozovatelem předem dohodnuto.

Služba je pro spolupracující instituce zdarma na základě uzavřené Smlouvy o poskytování dat do Národního repozitáře (dále jen “Smlouva”), kterou uzavírají s NTK. Tyto Podmínky užívání Národního repozitáře (dále jen “Podmínky”) jsou závazné pro všechny partnerské instituce (dle terminologie Smlouvy dále jen “Poskytovatel”), kteří uzavřou s NTK tuto Smlouvu, i pro osoby, kterým Poskytovatel umožní NR využívat.

Pojmy Metadatové záznamy a Dílo jsou popsány ve Smlouvě.

2 Fungování komunit

Poskytovatel má v NR přidělený prostor pro své Metadatové záznamy a Díla tzv. komunitu (dále jen “Komunita”), označenou obvykle názvem instituce Poskytovatele. Tato Komunita slouží pro ukládání a správu Metadatových záznamů a Děel Poskytovatele.

2.1 Typy komunit

Poskytovatel může mít přidělenou jednu nebo i více Komunit, pokud je to účelné s ohledem na téma, obor nebo organizační členění Poskytovatele. Zřízení více Komunit pro jednoho Poskytovatele vyžaduje vždy předchozí domluvu s Provozovatelem. Poskytovatel odpovídá za všechny Komunity, jejichž zřízení si v NR vyžádal a Provozovatel jejich zřízení odsouhlasil. Vedle institucionálních Komunit v NR existuje rovněž tzv. Obecná komunita, která není vyhrazena konkrétnímu Poskytovateli (instituci). Slouží pro ukládání Metadatových záznamů a Děel autorů, kteří nemají vztah k žádnému Poskytovateli, který má v NR zřízenou vlastní Komunitu. Pravidla fungování Obecné komunity se liší od institucionálních Komunit, tyto Podmínky se na ni proto nevztahují, není-li uvedeno jinak. Informace a pokyny k Obecné komunitě jsou zveřejněné na webu NR, v sekci [Obecná komunita](#).

2.2 Správa Komunity

Každou Komunitu spravuje jedna nebo více osob pověřených poskytovatelem (dále jen “Kurátor”/“Kurátoři”). Za pověření Kurátora zodpovídá Poskytovatel a informuje o něm

Provozovatele písemně, alespoň e-mailem. Kurátor je zodpovědný za obsah, vkládaný do NR, za správnost a úplnost Metadatových záznamů a nastavení přístupů k Dílům, i za správu dalších osob, které se mohou stát členy dané Komunity s různými rolmi (Vkladatel nebo Člen, všechny role jsou popsány níže nebo [na webu NR](#)). Kurátor může Metadatové záznamy a Díla vkládat sám nebo může vkládáním pověřit další osoby, tzv. "**Vkladatele**". V takovém případě kontroluje, schvaluje a finálně zveřejňuje Metadatové záznamy vytvořené Vkladatelem. Kromě přímého vkládání Metadatových záznamů a Dílů do NR může Poskytovatel využít i jiné metody poskytnutí obsahu do NR (více viz Způsoby spolupráce). Poskytovatel může využít jeden ze způsobů nebo jejich kombinaci. Průběžnou komunikaci ohledně technického provedení zajišťuje Superkurátor NR a Kurátor nebo Kontaktní osoba Poskytovatele.

3 Důležité osoby na straně Poskytovatele a NTK

Pro řádnou spolupráci musí být na straně Poskytovatele i Provozovatele určeny osoby, které zajišťují, aby spolupráce probíhala v souladu s těmito Podmínkami a se Smlouvou.

3.1 Osoby na straně Poskytovatele

Kurátor

Kurátor je zpravidla zaměstnancem Poskytovatele, kterému je přidělena Komunita. Kontroluje a schvaluje Metadatové záznamy vložené v jeho Komunitě. Schvaluje přidělení identifikátoru DOI, pokud Komunita využívá tuto službu. Zodpovídá za obsah v Komunitě a kvalitu a bohatost metadat. Může zvat Vkladatele a Členy do Komunity a může také sám vkládat Metadatové záznamy. Je na určení Poskytovatele, jestli vkládání zajišťuje pouze Kurátor nebo budou určeny další osoby v roli Vkladatelů.

Každá Komunita musí mít nejméně jednoho Kurátora. Může být jmenováno i více Kurátorů, ale NTK nedoporučuje jejich větší počet kvůli jejich vzájemné koordinaci.

Kurátor se orientuje v Metadatových záznamech NR, zná perzistentní identifikátory objektů či osob, zná licence a zdroje financování výstupů jeho Komunity. Umí rozlišit typy Dílů a jejich důležitost pro případné přidělování DOI. Umí určit závažnost změn v Dílech a Metadatových záznamech a rozhodnout o verzování nebo úpravě dat.

Vkladatel

Obvykle se jedná o přímé zaměstnance Poskytovatele nebo výjimečně o osoby, které nejsou zaměstnanci Poskytovatele, ale mají věcnou vazbu k obsahu poskytovanému do NR (spoluautoři z jiných institucí, recenzenti atd.). Vkladatel má práva na vytváření konceptů a odesílání žádostí o schválení Metadatových záznamů k zveřejnění Kurátorem Komunity, popřípadě o DOI. Dále vidí všechny Metadatové záznamy. Vkladatele musí do dané Komunity pozvat Kurátor a musí mu přidělit roli Vkladatele. Vkladatelů může být neomezené množství, ale za jejich pozvání do Komunity je odpovědný Kurátor, tedy Poskytovatel.

Člen

Člen je obvykle zaměstnancem Poskytovatele, který spravuje Komunitu, nebo se jedná výjimečně o osoby, které nejsou zaměstnanci Poskytovatele, ale mají věcnou vazbu k obsahu poskytovanému do NR (spoluautoři z jiných institucí, recenzenti atd.) Člen, stejně jako Vkladatel, musí být do komunity pozván Kurátorem. Může prohlížet všechny Metadatové

záznamy a koncepty v Komunitě, ale nemá právo vytvářet nové záznamy. Tato role je určena pro osoby, které potřebují přístup k rozpracovanému záznamu, který není ještě veřejný.

Kontaktní osoba

Kontaktní osoba je další osoba, určená Poskytovatelem, která zpravidla řeší právní a administrativní záležitosti (Smlouva, podmínky spolupráce, určení Kurátora, informace ohledně Poskytovatele) nebo činí manažerská rozhodnutí (co se bude vkládat do NR, jak mají být nastaveny přístupy k Dílům Poskytovatele v NR atd.).

3.2 Kontaktní osoby na straně NTK

Kontaktními osobami na straně NTK jsou tzv. Superkurátoři (zajišťující zejména provozní záležitosti NR a uživatelskou podporu) a další kontaktní osoby.

Superkurátor NR

Superkurátor NR zajišťuje provozní a technickou správu NR a poskytuje podporu Kurátorům a dalším uživatelům NR. Zajišťuje běžný provoz NR - vytváření nových Komunit a rozesílání pozvánek Kurátorům jednotlivých Komunit, schvalování žádostí o smazání Metadatových záznamů, přidávání nových položek do slovníků. Může převzít ve výjimečných a odůvodněných případech pravomoc Kurátora komunity.

Kontaktní osoba

Kontaktní osoba na straně NTK řeší právní a administrativní záležitosti spolupráce – Smlouvu, podmínky spolupráce, základní informace o NR atd.

4 Způsoby spolupráce

1. Obsah Poskytovatele vkládají pověřené osoby – Vkladatelé nebo Kurátoři prostřednictvím uživatelského rozhraní NR, spravovaného Provozovatelem.
2. Poskytovatel umožní na základě dohody (která může být učiněna i prostřednictvím e-mailu) stažení vystavených nebo jinak dostupných nebo přístupných Dílů a Metadatových záznamů Provozovatelem ze svého webu a jejich umístění do NR.
3. Poskytovatel umožní užití svého repozitáře, úložiště nebo jiné databáze (dále jen souhrnně jako „**databáze**“), přičemž tuto databázi zpřístupní, pokud není veřejně dostupná nebo udělí souhlas s užitím již přístupné databáze.
4. Poskytovatel může pověřit písemně e-mailem Kontaktní osoby Provozovatele vložení Dílů do NR a k tomuto úkonu poskytne veškerou nutnou součinnost. Tento způsob se týká pouze výjimečných případů po písemné předchozí dohodě Kontaktních osob Poskytovatele a Provozovatele.

5 Zahájení spolupráce

Nejprve je nutné domluvit se na způsobu a rozsahu spolupráce a uzavřít Smlouvu o poskytování dat do Národního repozitáře. Součástí Smlouvy jsou i tyto Podmínky a další dokumenty, na které Smlouva odkazuje. Po uzavření Smlouvy Superkurátor NR vytvoří pro Poskytovatele Komunitu. Obě strany se dohodnou, jaký název Komunita ponese, doporučeno je označit ji názvem instituce Poskytovatele. Superkurátor NR nastaví parametry Komunity na základě dohody s Poskytovatelem. Poskytovatel určí jednoho nebo více Kurátorů, kteří za

správu Komunity ponese zodpovědnost, a oznámí jména Kurátorů a jejich e-maily Superkurátorovi NR. Superkurátor NR zašle Kurátorovi instrukce k registraci do NR a zašle mu rovněž pozvánku do dané vytvořené Komunity. Během registrace předává Kurátor ke zpracování své osobní údaje, odsouhlasení probíhá během registrace do NR. Stejný princip se aplikuje i u přidávání dalších osob do repozitáře, více o zpracování osobních údajů najdete na [webu NR](#).

Kurátor absolvuje zaškolení práce s NR prostřednictvím online školení, dále jsou mu k dispozici návody. Dále už si Kurátor řídí správu své Komunity sám, jak z hlediska obsahu, tak správy a koordinace dalších osob, které mohou do NR vkládat obsah.

6 Přijímaný obsah

NR je určen pro Metadatové záznamy a Díla - zejména odborné dokumenty zpravidla textového charakteru, zejména z oblasti výzkumu a vzdělávání, ale také kultury, státní správy a neziskového sektoru. Jedná se o univerzální repozitář, který není omezen pouze na určitý obor nebo obory. Má ale národní vymezení, tzn., že do něj patří Díla, která vznikla v České republice, byla vytvořena českými autory nebo českou institucí nebo má vztah k českému vzdělávacímu, výzkumnému nebo kulturnímu prostředí.

Dílo musí typově spadat do definovaného rozsahu NR, nesmí být v rozporu s právními předpisy České republiky, zejména nesmí být vulgární, urážlivé, nepovzbuzovat nesnášenlivost ani podněcovat k žádné trestněprávní ani jiné protiprávní činnosti. Zveřejnění Děla v NR musí být v souladu zejména s autorským zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen "**autorský zákon**"), tj. Poskytovatel musí disponovat majetkovými autorskými právy nebo mít souhlas všech autorů či vlastníků majetkových práv se zveřejněním.

Do NR jsou přijímána Díla:

- na základě platné [Typologie dokumentů NR](#),
- „digital born“ i digitalizovaná,
- v jakémkoliv jazyce,
- ve velikosti digitálního dokumentu do 10 GB. Pokud se jedná o větší soubor, zkontaktujte jeho vložení se Superkurátorem NR.

Díla musí být také způsobilá ke zveřejnění, tzn. Poskytovatel musí ověřit, že:

- Má práva, licence nebo souhlasy potřebné k uložení Díla v NR,
- Dílo je ve finálním, nikoliv rozpracovaném stavu,
- Dílo neobsahuje údaje nebo informace, které do NR nepatří nebo které vyžadují zvláštní způsob ochrany,
- obsah Díla je aktuální a jedná se o verzi vhodnou ke zveřejnění.

Za obsah Metadatových záznamů i samotných Děla odpovídá a ručí Poskytovatel. Pokud se po zveřejnění Díla v NR zjistí, že Dílo obsahuje závažné chyby v obsahu, jeho zveřejněním došlo k porušení právních předpisů nebo zasahuje do práv třetích osob, musí Poskytovatel bez zbytečného odkladu požádat o smazání Díla z NR nebo provést potřebnou opravu či výměnu Díla. O smazání Díla může požádat Vkladatel záznamu nebo Kurátor dané Komunity, samotné

odstranění Metadatového záznamu a Díla provádí Superkurátor NR. Po znepřístupnění Metadatového záznamu a Díla zůstává v NR na adrese záznamu tzv. tombstone - zkrácená citace metadatových údajů o Dílu. Neaktuálnost informací v obsahu Díla lze řešit zveřejněním nové verze Díla. Starší verzi není nutné odstraňovat, pokud k tomu nejsou vážné důvody.

Pokud Díla obsahují zvláštní kategorie osobních údajů nebo citlivé údaje, doporučujeme takový obsah uložit do repozitáře přímo určeného ke správě a zabezpečení takového obsahu.

Pro Poskytovatele není stanoven žádný závazný harmonogram pro vkládání Metadatových záznamů a Děel. Rozsah a množství předávaných Děel je plně v kompetenci Poskytovatele.

6.1 Pravidla pro Metadatové záznamy

6.1.1 Ručně vytvářené Metadatové záznamy o Dílech (metadata):

- musí být zpracovány primárně v českém nebo anglickém jazyce, překlady vybraných metadatových polí je možno uvést i v jiných jazycích;
- ve vkládacím formuláři je nutné vyplnit všechna pole označena jako povinná (hvězdička);
- doporučujeme vyplnit všechny relevantní údaje o Díle tak, aby Metadatový záznam byl co nejbohatší a přesně dané Dílo popisoval.

Zejména doporučujeme vyplňovat název v angličtině (týká se popisu Díla, kdy název v angličtině není v poli Hlavní název), abstrakt a klíčová slova. Všechny tyto údaje zlepšují vyhledatelnost Metadatového záznamu a tedy i Díla.

NR pracuje se slovníky povolených hodnot, které mohou být vybrány do určených polí v Metadatovém záznamu. Slovníky spravuje Provozovatel. Pokud slovníky neobsahují hodnotu, kterou je třeba do Metadatového záznamu vyplnit, je možné u vybraných slovníků navrhnout novou položku pomocí formuláře na [webu NR](#). Superkurátor NR novou položku do slovníku zapracuje a informuje uživatele, že je položka dostupná. Pokud položku není vhodné do slovníku zařadit (duplicita, příliš specifický termín, příliš obecný termín), je tato informace zaslána uživateli spolu s návrhem, jaký jiný termín ze slovníku může použít.

Slovník obvykle obsahuje termíny, k nimž mohou být navázané další informace, např. slovník institucí, používaný pro afiliace autorů, obsahuje kromě názvu instituce také název v angličtině, identifikátor ROR atd. Tyto informace se propisují do Metadatového záznamu současně s vybranou slovníkovou položkou, ale jsou viditelné pouze v kompletním výpisu Metadatového záznamu ve formátu JSON.

Aktuální seznam povolených formátů je uveden v Manuálu pro vkladatele, zejména lze vkládat tyto formáty:

- PDF
- PNG
- JPEG
- JPG

- JP2
- TIFF
- MP4
- MOV
- MKV
- MP3
- FLAC
- WAV (.WAVE)
- CSV

6.1.2 Pravidla pro přebírání Metadatových záznamů a Děel z jiných systémů/repozitářů

Pro předávání Metadatových záznamů a Děel z databáze Poskytovatele musí předem dohodnutý technický postup a rozsah předávaného obsahu, zejména musí být splněny tyto podmínky:

- databáze má veřejnou OAI-PMH adresu nebo veřejné API, případně jiný způsob přístupu předem odsouhlasený Provozovatelem, URL adresa musí být předána e-mailem Superkurátorovi NR;
- musí být vystaven set OAI-PMH pro předávání dat do NR nebo být jinak vymezen obsah, který má být předáván do NR, Superkurátorovi NR bude předán e-mailem název a adresa setu či vymezení předávaného obsahu;
- bude určen formát metadat, ve kterém budou metadata předávána, formát bude oznámen e-mailem Superkurátorovi NR.

Správce repozitáře Poskytovatele poskytne součinnost Superkurátorovi NR při tvorbě crosswalku (mapování) mezi metadatovým schématem repozitáře Poskytovatele a schématem NR. Rovněž poskytuje další součinnost při nastavování harvestu do NR a řešení chyb a problémů, které mohou vzniknout v průběhu harvestování.

Správce repozitáře může mít přístup do NR, kde vidí nastavení harvestu a může se tak lépe podílet na řešení případných chyb nebo úprav harvestu.

Pro zajištění správného uložení a zpřístupnění Metadatového záznamu musí metadata splňovat určité podmínky a obsahovat údaje vypsane níže:

Záznamy musí být zpracovány v českém, nebo anglickém jazyce, a musí obsahovat metadatové prvky odpovídající těmto prvkům:

- Název
- Identifikátor nebo systémové číslo
- Autor/Autoři
- Typ dokumentu
- Jazyk
- Datum zveřejnění
- Přístupová práva
- Platný trvalý odkaz, který bude směřovat na záznam do lokální databáze
- Platný trvalý odkaz na plný text Díla

Velmi doporučené jsou i další metadatové prvky:

- Abstrakt (pokud je to možné)
- Klíčová slova

Povolené formáty souborů

- PDF
- PNG
- JPEG
- JPG
- JP2
- TIFF
- MP4
- MOV
- MKV
- MP3
- FLAC
- WAV (.WAVE)
- CSV

6.2 Přístupnost a dostupnost Díl a souvisejících Metadatových záznamů

O nastavení přístupu k Dílům rozhoduje Poskytovatel. Přístup k Dílu nastavuje Vkladatel či Kurátor, Kurátor nastavení přístupu kontroluje při zveřejňování Metadatového záznamu.

Metadatové záznamy jsou vždy veřejné, pokud se nejedná o pracovní nebo zatím neschválenou verzi záznamu. Metadata jsou vystavená pod licencí CC0 1.0

(<https://creativecommons.org/publicdomain/zero/1.0/>).

Díla mohou být buď veřejně dostupná, nebo trvale uzamčená nebo mohou být uzamčená dočasně do určitého data (tzv. časové embargo). Pokud jsou Díla veřejně dostupná, uživatelé je mohou využívat v rozsahu dovoleném právními předpisy nebo licencí, pod kterou bylo Dílo zveřejněné. V takovém případě musí být licence uvedena v Metadatovém záznamu.

Pokud Dílo není veřejně dostupné a uživatel má zájem o přístup k plnému textu, může kontaktovat přes e-mail support@narodni-repozitar.cz podporu NR, která postoupí jeho požadavek Kurátorovi dané Komunity. Je pak na Kurátorovi nebo Poskytovateli, zda umožní nějakým způsobem uživateli přístup k danému Dílu. Existují legitimní případy, kdy přístup k Dílu není možný (probíhající recenzní nebo patentové řízení, ochrana osobních údajů, obchodní tajemství atd.).

7 Využívání přidělování DOI v NR

V NR je možné identifikátor DOI zapisovat ručně při vkládání Metadatových záznamů. Poskytovatel, který vyjádří zájem, může ve své komunitě využívat procesu získání a přidělování identifikátoru DOI přímo v NR. V takovém případě potřebuje vlastní prefix DOI, poskytnutý registrační agenturou DataCite. Pokud Poskytovatel ještě nemá prefix DOI, může se obrátit na

Centrum PID při Národní technické knihovně, které pomůže se začleněním instituce Poskytovatele do Národního centra DOI při DataCite a získání vlastního prefixu. Poskytovatel předá dohodnutým způsobem prefix a autentizační údaje Superkurátorovi NR, který zařídí pro danou Komunitu proces přidělování DOI pomocí předaného prefixu. Přidělování DOI probíhá výběrově, nepřiděluje se automaticky veškerému vloženému obsahu. DOI může Vkladatel přidělit konceptu svého Metadatového záznamu. V tom případě se přidělí "draftové" DOI, které se zobrazí v náhledu záznamu, ale není trvalé ani veřejně dohledatelné. DOI se stane veřejným a trvalým až při zveřejnění Metadatového záznamu. O DOI lze zažádat i zpětně starším Dílům, jejichž záznam už byl dříve zveřejněný. Pokud Kurátor po posouzení žádost o DOI přijme, v ten okamžik je DOI trvale přiřazeno, Metadatový záznam Díla je odeslán do centrálního vyhledávače DataCite Commons a DOI je veřejně vyhledatelné. O přidělení DOI může zažádat rovněž i sám Kurátor a DOI přidělit. Více informací k procesu přidělení DOI a výběru vhodných Děel pro DOI najdete v manuálu pro Vkladatele a Kurátory do NR.

8 Uživatelská podpora NR

Pokud osoby na straně Poskytovatele narazí na problém, nejprve kontaktují svého Kurátora. Pokud společně problém nevyřeší, obrací se na Superkurátora NR prostřednictvím e-mailu support@narodni-repozitar.cz. Uživatelská podpora je standardně poskytována během pracovních dnů mezi 9 a 15 hodinou. Reakce na požadavek či dotaz je poskytnuta zpravidla nejpozději do 3 pracovních dnů. Pokud se jedná o požadavek na úpravu architektury, funkcí nebo uživatelského rozhraní NR, je takový požadavek zaznamenán, ale není automaticky vždy splněn. Požadavky budou shromažďovány a periodicky vyhodnocovány co do technické, časové i finanční náročnosti.

Superkurátor NR může v případech nejvyšší potřeby zastoupit Kurátora Komunity. Děje se tak v případě, že je Kurátor dané Komunity více jak 3 týdny nedostupný, následně přijde Superkurátorovi NTK notifikace na čekající požadavek. Pokud v Komunitě vznikne naléhavý požadavek (zejména zveřejnění či smazání Metadatového záznamu, přidělení DOI) a Kurátor Komunity není k dispozici, může Vkladatel kontaktovat prostřednictvím podpory (support@narodni-repozitar.cz) Superkurátora NTK. Vždy je nutné vysvětlit, o jaký požadavek se jedná a proč není možné počkat na návrat Kurátora dané Komunity. Superkurátor bude těmto požadavkům věnovat přednostní pozornost, nicméně i na vyřízení těchto požadavků platí reakční doba 3 pracovních dnů.

9 Zánik spolupráce Poskytovatele

Poskytovatel má právo ukončit spolupráci a další poskytování Děel a Metadatových záznamů do NR. V takovém případě je nutné vypovědět Smlouvu a dohodnout se, jak bude naloženo s Komunitou Poskytovatele. Je žádoucí, aby Komunita byla v NR zachována i s obsahem vloženým do doby vypovězení Smlouvy. Je třeba výslovného písemného požadavku Poskytovatele, aby byl obsah Komunity smazán. I v případě smazání Metadatových záznamů v Komunitě zůstávají v NR veřejně přístupné zkrácené citace Metadatových záznamů, tzv. tombstones, které uživatele informují, že vyhledaný Metadatový záznam a Díla byly z NR smazány.

Pokud Komunita a její obsah zůstanou v NR zachovány, správa Komunity přechází na Superkurátora NR v rozsahu nezbytném pro provoz NR, dlouhodobé uchování obsahu a plnění právních povinností. Ten nepřidává do Komunity žádný obsah, ani Metadatové záznamy, rovněž nemění přístupy k Dílům, pokud o to Poskytovatel písemně nepožádá. Do Metadatových záznamů Superkurátor NR zasahuje jen v případě, že to vyžaduje technický provoz NR (změny metadatového modelu, změny slovníků, zajištění dlouhodobé ochrany a dostupnosti Dílů atd.) anebo právní předpisy.